

Bridget Collins

De boekbinder



the house of books

Oorspronkelijke titel: *The Binding*

Oorspronkelijk uitgegeven door: The Borough Press, an imprint of
HarperCollins UK

Copyright © Bridget Collins, 2019

© Vertaling uit het Engels: Erica Feberwee, 2019

© Nederlandse uitgave: The House of Books, Amsterdam 2019

Omslagontwerp: Micaela Alcaino © HarperCollinsPublishers Ltd 2019

Omslagontwerp Nederlandse uitgave: Peter de Lange

© Omslagbeeld: bilwissedition Ltd. & Co. KG / Alamy Stock Photo,
Shutterstock

Foto auteur: © Symon Hamer

Typografie: Crius Group, Hulshout

ISBN 978 90 443 5323 5

ISBN 978 90 443 5324 2 (e-book)

NUR 302

www.thehouseofbooks.com

www.overamstel.com

OVERAMSTEL

uitgevers

The House of Books is een imprint van Overamstel uitgevers bv

Alle rechten voorbehouden.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.



Deel een

I

Toen de brief kwam, was ik op het land aan het werk. De tarwe moest worden binnengehaald. Bij de laatste schoof trilden mijn vingers zo dat ik hem amper kon binden. Het was mijn schuld dat alles met de hand moest gebeuren, dus van opgeven kon geen sprake zijn. Ik had het de hele dag volgehouden, ondanks de verzengende hitte en ondanks de rusteloos flakkerende zwarte vlekken langs de rand van mijn gezichtsveld. Inmiddels begon het te schemeren en zat het werk er bijna op. De anderen waren al naar huis gegaan toen de zon tot vlak boven de horizon was gezonken. Daar was ik blij om, want nu hoefde ik niet langer de schijn op te houden dat ik net zo snel kon werken als zij. Terwijl ik koppig doorzette, wilde ik er niet aan denken hoeveel sneller het zou zijn gegaan als we de maaimachine hadden kunnen gebruiken. Ik was ziek geweest; te ellendig om de machines te controleren. Niet dat ik me er veel van herinnerde. De zomer was een aaneenschakeling van vage echo's, schimmige beelden en duistere, pijnlijke leemtes, slechts af en toe onderbroken door een moment van helderheid. Daardoor was er een hoop werk blijven liggen. Niet alleen de maaimachine weigerde dienst, ik stuitte bijna dagelijks op ook andere gevolgen van achterstallig onderhoud. Pa had gedaan wat hij kon, maar voor hem alleen was het werk simpelweg te veel. Door mijn toedoen liepen we al het hele jaar achter.

Ik trok de binding strak en zette de schoof tegen de andere. Dit was de laatste. Ik kon naar huis. Om me heen wervelden duistere, pulserende schaduwen, donkerder dan de paarsblauwe schemering.

Ik liet me met knikkende knieën op mijn hurken zakken, hijgend van de pijn. De scheuten in mijn ledematen waren al minder erg dan de onvoorspelbare, misselijkmakende steken waardoor ik maandenlang niets had kunnen doen en die voelden alsof mijn botten aan splinters werden gescheurd, maar mijn krachten waren nog lang niet teruggekeerd. Ik was nog altijd broos en breekbaar als een oude man. Er brandden tranen van zwakte in mijn ogen en ik zette mijn kiezen op elkaar. Ook al was ik alleen, ook al was de vollemaan die zacht glanzend aan de hemel stond, de enige die me zag, ik zou niet huilen!

‘Emmett? Emmett!’

Ik schrok. Maar het was Alta, die meanderend tussen de schoven naar me toe kwam. Toch wilde ik me ook tegenover háár niet laten kennen, dus ik werkte me overeind en knipperde met mijn ogen, in een poging de duizelingen kwijt te raken. De eerste sterren die aan de hemel schitterden, schoven rusteloos heen en weer. Ik schraapte mijn keel. ‘Ik ben hier!’

‘Waarom heb je niet aan een van de anderen gevraagd om het werk af te maken? Mama werd ongerust toen ze zonder jou thuiskwamen...’

‘Wat een onzin. Ik ben geen klein kind!’ Mijn duim bloedde doordat ik me had gesneden aan een scherpe halm. Het bloed smaakte naar stof, naar koorts.

Alta aarzelde. Nog geen jaar geleden was ik net zo sterk geweest als alle anderen en had ik voor niemand ondergedaan. Nu bekeek ze me bijna meewarig, alsof ik de jongste was van ons tweeën. ‘Nee, maar...’

‘Ik wilde de maan zien opkomen.’

‘O. Tuurlijk.’ Het schemerlicht verzachtte haar trekken, maar ik las in haar ogen dat ze me doorhad. ‘We kunnen je niet dwingen om rust te nemen. Als jij niet je best doet om beter te worden...’

‘Het is alsof ik Ma hoor.’

‘Ze heeft gelijk! Je doet alsof er niks is gebeurd, maar je bent

echt heel erg ziek geweest! Dan kost het tijd om weer op krachten te komen.’

Ziek! Dat klonk alsof ik hoestend, brakend of bedekt met etterblazen in bed had gelegen. Ondanks de verdwazing, ondanks de nachtmerries kon ik me er meer van herinneren dan zij en onze ouders dachten. Ik wist dat ik het had uitgeschreeuwd, dat ik had gehallucineerd, dat er dagen waren geweest waarop ik niemand had herkend of onafgebroken had gehuild. En ik herinnerde me die nacht waarop ik met mijn blote handen een raam had ingeslagen. Was ik maar ‘gewoon’ ziek geweest! Had ik maar dagenlang hulpeloos mijn darmen leeggescheten. Alles beter dan te moeten worden vastgebonden – de striemen waren nog altijd te zien op mijn polsen. Ik wendde me af en zoog aan de snee in mijn duim totdat ik geen bloed meer proefde.

‘Toe, Emmett.’ Alta streek mijn kraag glad. ‘Je hebt je kranig gevoeld, net als de rest. Ga je nu mee naar huis?’

‘Goed dan.’ Een bries bezorgde me kippenvel. Toen Alta zag dat ik huiverde, sloeg ze haar ogen neer. ‘Wat eten we?’

Ze grijnsde haar tanden bloot, die nog kinderlijk wijd uit elkaar stonden. ‘Niks, als je niet voortmaakt.’

‘Wie het eerst thuis is!’

‘Dat is niet eerlijk. Ik kan me amper bewegen door dat korset, laat staan rennen.’ Ze wendde zich af, haar stoffige rokken zwaaiden rond haar enkels. Haar lach klonk als die van een klein meisje. Toch wierpen de knechts haar al wellustige blikken toe, want soms – afhankelijk van het licht – kon ze eruitzien als een vrouw.

Ik ploeterde naast haar voort, wankelend van uitputting. De duisternis werd dichter, vormde donkere poelen onder bomen en hagen. Het schijnsel van de maan deed de sterren verbleken. Ik dacht aan een heldere bron, met kleine groene vlekjes op de bodem. Of beter nog, een glas bier; goudgeel met een bittere, grassige smaak, nog versterkt door Pa’s kruidenmengsel. Daar zou ik als een blok van in slaap vallen, maar dat wilde ik ook. Wegzinken in droomloze

vergetelheid, zonder nachtmerries, zonder angsten, en wakker worden met het pure, stralende licht van een nieuwe dag.

De klok in het dorp sloeg negen toen we door de poort liepen, het erf op. ‘Ik rammel van de honger,’ zei Alta. ‘Toen ik jou moest gaan halen, had ik nog geen...’

De stem van onze moeder kapte haar af. Ma ging luid tekeer.

Alta bleef met een ruk staan terwijl de poort achter ons in het slot viel. We keken elkaar aan. Het waren slechts flarden van zinnen die tot ons doordrongen. ‘Hoe kun je nou zeggen...’ ‘We kunnen toch niet...’ ‘Dat kan echt niet...’

Nu ik stilstond, begonnen de spieren in mijn benen weer te trillen. Ik zocht steun tegen de muur, mijn hart was op hol geslagen. Licht drong door de kier tussen de keukengordijnen. Daarachter zag ik een schaduw heen en weer bewegen. Het was mijn vader die liep te ijsberen.

‘We kunnen hier niet de hele avond blijven staan,’ fluisterde Alta.

‘Het zal wel niks wezen.’ Ze hadden de hele week geruzied over de maaimachine – waarom niemand daarnaar had gekeken – zonder mij ook maar iets te verwijten.

Een harde dreun. Het klonk alsof er met een vuist op de tafel werd geslagen. ‘Wat wil je dan dat ik doe?’ vroeg Pa op luide toon. ‘Als ik nee zeg, vervloekt ze ons. Een heks, dat is het!’

‘We zijn al vervloekt, Robert. Dat z*í*e je toch! Misschien wordt hij wel nooit meer beter. En dat is haar schuld...’

‘H*á*ar schuld? Hij heeft het volledig aan zichzelf te wijten! Als hij...’ Een hoge toon schalde in mijn oren en overstemde mijn vader. De wereld kantelde, maar trok weer recht. Ik slikte krampachtig om niet te kokhalzen. Tegen de tijd dat mijn hoofd weer helder werd, was het stil.

‘Daar weten we niets van,’ hoorde ik Pa toen zeggen. Hij sprak niet langer met stemverheffing. ‘Misschien kan zij hem helpen. Ze heeft tenslotte regelmatig belangstelling getoond toen hij ziek was.’

‘Omdat ze hem als leerling wil! Maar dat gaat niet gebeuren. Zijn

plaats is hier, bij ons! Wát hij ook heeft gedaan, hij blijft onze zoon. En zij... ze maakt me bang! Doodsbang!

‘Je kent haar niet eens. Jij bent niet bij haar geweest om te...’

‘Dat doet er niet toe. Ik weet genoeg van horen zeggen. Ze krijgt hem niet en daarmee uit!’

Alta keek me aan. Iets in haar blik veranderde. ‘Kom!’ Ze pakte me bij de polsen. ‘We gaan naar binnen,’ zei ze op de hoge, voortvarende toon waarop ze de kippen riep. ‘Jij rammelt vast ook van de honger. Dus ik hoop dat er nog wat van die pastei over is!’ Bij de keukendeur keek ze nog even achterom. ‘Want anders sta ik niet voor mezelf in!’ Toen greep ze de klink.

Mijn ouders stonden aan weerskanten van de keuken. Pa bij het raam, met zijn rug naar ons toe. Ma bij de haard. Er brandden vurige rode vlekken op haar wangen. Op de tafel lag een envelop, met een brief op zwaar, roomwit papier. Ma keek van Alta naar mij en toen naar de brief, alsof ze hem wilde pakken.

‘Etenstijd,’ zei Alta. ‘Emmett, ga zitten. Je bent spierwit. Je ziet eruit alsof je elk moment het vaantje kan strijken. Lieve hemel, er is nog niet eens gedekt! Ik hoop wel dat de pastei in de oven staat?’ Ze zette een stapel borden voor me neer. ‘Brood? Bier? Dan moet ik maar voor keukenmeid spelen...’ Ze verdween in de provisiekast.

‘Emmett,’ zei Pa zonder zich om te draaien. ‘Er ligt een brief op tafel. Die gaat jou ook aan.’

Ik trok hem naar me toe, maar de letters vervaagden tot wazige vegen. ‘Er zit stof in mijn ogen. Zeg maar wat erin staat.’

Pa boog zijn hoofd, de spieren in zijn nek spanden zich, alsof hij onder een zware last gebukt ging. ‘De binder is op zoek naar een leerling.’

Ma slaakte een gesmoorde verwensing die ik niet kon verstaan.

‘Een leerling?’ herhaalde ik.

Het bleef even stil. In de spleet tussen de gordijnen zag ik de maan, die de wereld in een zilveren glans dompelde. Pa’s haar leek grijs en glom vetzig. ‘Ja, en ze wil jou,’ zei hij ten slotte.

Alta kwam weer tevoorschijn met een pot ingemaakte uien. Ik was even bang dat ze hem zou laten vallen, maar ze zette hem voorzichtig op het aanrecht. Het geluid van glas op hout schokte me meer dan wanneer de pot op de stenen aan scherven zou zijn gevallen.

‘Ik ben te oud om bij iemand in de leer te gaan.’

‘Zij vindt van niet.’

‘Maar ik dacht...’ Ik legde mijn hand op de tafel; hij was bijna onherkenbaar, wit en mager. Een hand die niet tot hard werken in staat was. ‘Het gaat steeds beter met me. Nog even, dan...’ Ik zweeg, want ook mijn stem was onherkenbaar.

‘Daar gaat het niet om, jongen.’

‘Ik weet dat u weinig aan me hebt...’

‘Ach, lieverd,’ zei Ma. ‘Daar kun je niks aan doen. Dat komt doordat je ziek bent geweest. Maar straks ben je weer de oude. Dat duurt vast niet lang meer. Dus als dat alles was... We hebben altijd gedacht dat jij op de boerderij zou komen. Eerst nog samen met je vader, en dat jij het bedrijf dan later zou overnemen. Dat had ook gekund. Dat zou nog steeds kunnen, maar...’ Haar blik zocht die van Pa. ‘We sturen je niet weg. Ze heeft zelf om je gevraagd.’

‘Maar ik ken haar helemaal niet.’

‘Boekbinden is... nuttig werk. Een eerlijk vak. Niets om bang voor te zijn.’

Alta stootte tegen het aanrecht. Ma keek om en stak haastig haar hand uit om te voorkomen dat er een bord op de grond viel. ‘Alta! Let toch op!’

Mijn hart begon wild te bonzen. ‘Maar... u wilt niets van boeken weten! U hebt altijd gezegd dat ze niet deugen. Toen ik een boek had gekocht op de Bloesemkermis –’

Mijn ouders keken elkaar vluchtig aan. Het ging zo snel dat ik hun gevoelens niet kon peilen. ‘Dat doet er nou niet toe,’ zei Pa.

‘Maar...’ Ik kon het niet onder woorden brengen en draaide me om naar mijn moeder. Alleen al het noemen van het woord ‘boek’

was voor mijn ouders altijd een reden geweest om abrupt over iets anders te beginnen. Ik dacht aan de weerzin op hun gezicht; aan die dag in Castleford, toen we verdwaald waren en ze me als klein jongetje grimmig langs een sjofel winkeltje hadden gesleept, met A. FOGATINI, LOMMERDHOUDER EN GEAUTORISEERD BOEKVERKOPER op de etalageruit. ‘Hoe bedoelt u, een eerlijk vak?’ was alles wat ik kon uitbrengen.

‘Het is niet...’ Ma zweeg, haalde diep adem. Toen probeerde ze het nog eens. ‘Het is niet wat ik voor je zou hebben gewild...’

‘Hilda.’ Pa masseerde zijn nek, alsof hij pijn had. ‘Ons besluit staat vast, jongen. Je hebt geen keus. Als leerling krijg je regelmaat in je leven. Een geordend bestaan, ver van de bewoonde wereld. Dat geeft rust. Het werk zal je niet zwaar vallen, en er is niemand die je kan verleiden om af te dwalen van het rechte pad...’ Hij schraapte zijn keel. ‘Ze heeft een goede naam als binder. Want ze zijn heus niet allemaal zoals zij. Hoe dan ook, je komt bij haar in dienst, je leert het vak en wie weet... Er zijn in de stad boekbinders met hun eigen rijtuig.’

Alta keek me aan terwijl ze met haar nagel op het deksel van de pot tikte.

‘Maar ik kan toch niet zomaar... Ik heb nog nooit... Waarom denkt dat ze dat ik...’ Het ontging me niet dat ze ineens allemaal mijn blik ontweken. ‘Hoe bedoelt u, ik heb geen keus?’

Ik kreeg geen antwoord. Ten slotte liep Alta met grote stappen naar de tafel en pakte de brief. ‘Zodra hij tot reizen in staat is,’ las ze hardop. ‘Het kan in de winter erg koud zijn in de binderij. Zorg dat hij warme kleren bij zich heeft. Waarom schrijft ze dat aan u? En niet aan Emmett zelf? Of denkt ze soms dat hij niet kan lezen?’

‘Dat is de gebruikelijke gang van zaken,’ antwoordde Pa. ‘Om toestemming te vragen aan de ouders.’

Het deed er niet toe. Ik keek naar mijn handen, die nog altijd op de tafel lagen. Knokig. Pezig. Amper een jaar geleden waren ze bruin en gespierd geweest, al bijna de handen van een man. Nu deugden

ze nergens voor, behalve voor een ambacht dat mijn ouders vervulde met minachting. Waarom had de binder mij gekozen? Of was dat op verzoek van mijn ouders gebeurd? Ik spreidde mijn vingers en drukte ze op het tafelblad, alsof mijn handen op die manier de kracht van het hout zouden kunnen absorberen.

‘En als ik zeg dat ik het niet doe?’

Pa liep driftig naar de kast en haalde de fles bramenjenever tevoorschijn. Een vurig, zoet brouwsel dat Ma alleen op feestdagen schonk, of als er iemand ziek was. Maar ze zei er niets van toen Pa zichzelf een halve mok inschonk. ‘Er is hier voor jou geen plaats meer. Als ik jou was, zou ik dankbaar zijn dat ik me nog ergens nuttig kan maken.’ Hij dronk gretig en begon te hoesten.

Ik haalde diep adem. Mijn stem mocht niet breken! ‘Wanneer ik straks weer helemaal beter ben, kan ik net zoveel werk verzetten als...’

Hij liet me niet uitpraten. ‘Maak er het beste van.’

‘Maar ik wil geen...’

‘Emmett,’ zei Ma smekend. ‘Leg je erbij neer. Het is de juiste beslissing. Zij weet als geen ander wat ze met je aan moet.’

‘Wat ze met me áán moet?’

‘Nou ja, ik bedoel... als je weer ziek wordt. Dan weet zij hoe ze je moet behandelen.’

‘Dat klinkt alsof ik naar een gesticht ga. Naar een gekkenhuis. Stuurt u me daarom weg? Ver van de bewoonde wereld? Bent u bang dat het nog een keer gebeurt? Dat ik opnieuw gek word?’

‘Ze heeft om je gevraagd.’ Ma omklemde krampachtig haar rokken. ‘Ik zou niets liever willen dan dat je op de boerderij kon blijven.’

‘Maar dan blijf ik toch gewoon hier?’

‘Nee, jongen. Je gaat naar de binder,’ besliste Pa. ‘We hebben al genoeg met je te stellen gehad.’

‘Robert, dat moet je niet...’

‘Je gaat naar de binder en daarmee uit! Al moet ik je knevelen

en je eigenhandig bij haar voor de deur leggen. Zorg dat je boeltje morgenochtend gepakt is.'

'Morgen al?' Alta draaide zich met een ruk om, haar vlecht zwaai-
de als een kabeltouw door de lucht. 'Maar dat kan niet! Dat is veel
te snel! Hij moet de tijd hebben om zijn spullen te pakken. En hoe
moet het dan met de oogst... en met het oogstmaal... Toe, Pa. Stuur
hem niet morgen al weg.'

'Bemoei je er niet mee!'

Ma aarzelde. 'Morgen al?' zei ze toen. De blos op haar wangen
was nog vuriger geworden. 'Dat was niet de afspraak...'

Mijn vader sloeg het laatste restje jenever achterover en trok een
gezicht alsof de drank in zijn keel bleef steken.

Ik wilde zeggen dat het goed was, dat ik me niet zou verzetten,
dat ze zich over mij geen zorgen meer hoefden te maken. Maar mijn
keel was zo droog van het maaien dat ik geen woord kon uitbrengen.

'Toe, Robert. Laat hem nog een paar dagen blijven. Leerlingen
beginnen nooit voordat de oogst binnen is. En hij is nog steeds niet
helemaal in orde. Geef hem nog een paar dagen...'

'Leerlingen zijn doorgaans jonger dan hij. En als hij op het land
kan werken, dan is hij ook sterk genoeg om te reizen.'

'Ja, maar...' Ze liep naar hem toe en pakte zijn arm, om hem te
dwingen haar aan te kijken. 'Een paar dagen. Dat is alles wat ik
vraag.'

'Toe, Hilda!' Hij klonk gesmoord en probeerde zich los te ruk-
ken. 'Maak het niet nog moeilijker dan het al is. Of dacht je soms
dat dit mijn keuze is? Na alles wat we hebben gedaan... We hebben
gevochten om te zorgen dat ons huis zuiver bleef. Mijn vader heeft
nota bene een oog verloren tijdens de Campagne! Dat het nu zo
moet gaan... Je denkt toch niet dat ik daar trots op ben?'

Ma keek naar Alta en mij. 'Niet doen, Robert. Niet waar de
kinderen bij zijn.'

'Wat maakt het nog uit?' Hij veegde met zijn arm over zijn ogen.
Toen smeed hij in een gebaar van machteloosheid de mok tegen de

grond. Het ding brak niet. Alta keek ernaar terwijl het naar haar toe rolde en vlak voor haar voeten bleef liggen. Pa keerde ons de rug toe en boog zich over het aanrecht, alsof hij naar adem snakte. Niemand zei iets.

Uiteindelijk was ik het die de stilte verbrak. ‘Ik zorg dat mijn spullen morgenochtend gepakt zijn.’ Ik kon het niet opbrengen om ook maar een van hen aan te kijken. In plaats daarvan schoof ik mijn stoel naar achteren. Ik stootte mijn knie tegen de tafelpoot en strompelde naar de deur. De klink leek kleiner, stroever dan anders, de klik toen hij uiteindelijk meegaf, werd door de stilte weerkaatst.

Buiten verdeelde het schijnsel van de maan de wereld in licht en donker, in zilver en diepblauw. Het was een warme avond, zacht als room, geurend naar hooi en de stoffige droogte die hoort bij de zomer. Vanaf het veld klonk de roep van een uil.

Duizelig en verdwaasd stak ik het erf over en zocht steun bij de muur van de stal. Het viel niet mee om mijn ademhaling weer onder controle te krijgen. In gedachten hoorde ik opnieuw de stem van mijn vader: Als ik nee zeg, vervloekt ze ons. Een heks, dat is het! En het antwoord van mijn moeder: We zijn al vervloekt.

Ze hadden gelijk. Ik deugde nergens voor. Wanhoop overviel me, net zo heftig en pijnlijk als de steken in mijn benen. Vroeger was ik nooit ziek. Integendeel. Ik had niet kunnen vermoeden dat mijn lichaam me in de steek zou laten, dat mijn geest kon doven als een lamp, waardoor ik in diepe duisternis werd gedompeld. Ik had geen idee hoe het had kunnen gebeuren. Als ik probeerde terug te halen hoe ik ziek was geworden, zag ik slechts fragmentarische beelden, als een nachtmerrie. Zelfs mijn herinneringen aan het leven daarvoor – de vorige lente, de vorige winter – waren besmeurd door ziekelijke, donkere vlekken, als van koudvuur, alsof ook het verleden was aangetast, alsof ik nooit gezond was geweest. Ik was halverwege de zomer in elkaar gezakt, op de terugweg vanuit Castleford. Dat wist ik omdat Ma me dat had verteld. Maar wat we in Castleford hadden gedaan, waar ik was geweest, wat er precies was gebeurd, daar werd

over gezwegen. Ik moest op de kar hebben gezeten – waarschijnlijk zonder hoed, in de brandende zon – maar wanneer ik probeerde het me voor de geest te halen, zag ik een rimpelende luchtspiegeling, een laatste duizelingwekkende werveling van zonlicht voordat de duisternis me opslokte. Wekenlang was ik alleen bijgekomen om te schreeuwen, te worstelen, om te smeken me los te maken. Geen wonder dat ze van me af wilden.

Ik sloot mijn ogen. In gedachten zag ik hen voor me, met de armen om elkaar heen. Achter me hoorde ik gefluister, een gekras als van klauwen over een droge muur. Het was niet echt, maar het overstemde de uil en het geritsel van de bomen. Ik legde mijn hoofd op mijn armen en deed alsof ik het zo niet kon horen.

Ik moet me instinctief in de diepste krochten van de duisternis hebben teruggetrokken, want toen ik mijn ogen weer opendeed, stond Alta op het erf. Ze riep me, maar ze zag me niet. De maan stond recht boven de gevelspits van de boerderij. De schaduwen waren kort en gedrongen.

‘Emmett?’

‘Ja.’

Alta deed verschrikt een stap naar voren en tuurde de duisternis in. ‘Wat doe je daar? Sliep je?’

‘Nee.’

Ze aarzelde. In de boerderij bewoog het licht van een lamp achter het bovenraam: dat was Pa of Ma die naar bed ging. Ik werkte me overeind, maar mijn bewegingen waren haperend door de stekende pijn in mijn gewrichten.

Alta sloeg me gade, maar ze bood niet aan me te helpen. ‘Meende je wat je net zei? Dat je naar de binder gaat? Morgen al?’

‘Volgens Pa heb ik geen keus.’

Ik verwachtte dat ze zou protesteren. Alta was slim, ze wist altijd voor alles een oplossing, ze wist altijd wel een manier te bedenken om een slot open te krijgen, om dingen anders te doen. Nu hief ze

slechts haar gezicht op naar de maan, alsof ze wilde dat het schijnsel haar huid zou bleken. Ik slikte. De ellendige desoriënterende duizingen begonnen weer en ik liet me hijgend tegen de muur zakken.

‘Emmett? Voel je je wel goed?’ Ze beet op haar lip. ‘Nee, natuurlijk niet. Ga even zitten.’

Dat wilde ik niet, maar mijn knieën begaven het. Met mijn ogen dicht ademde ik het nachtelijke aroma in van hooi en warme aarde, de zoetige geur van vertrapte kruiden, de scherpe walm van mest. Alta’s rokken bolden fluisterend toen ze zich naast me op de grond liet ploffen.

‘Ik wou dat je niet weg hoefde.’

Ik trok een schouder op, zonder haar aan te kijken.

‘Maar... misschien is het wel beter zo...’

‘Hoezo, beter?’ Ik slikte, in een poging mijn stem weer vast te doen klinken. ‘Laat maar. Ik begrijp het wel. Jullie hebben niks aan me. Iedereen is beter af als ik naar die binder ga. Waar woont ze eigenlijk?’

‘Ergens in de moerassen, langs de weg naar Castleford.’

‘O.’ Hoe zou het daar ruiken? Naar stilstaand water, rottend riet. En naar modder. Modder die je levend opslokte en je voor altijd gevangenield, als je te ver van het pad afdwaalde...

‘Weet je, Pa en Ma doen het voor jou. Na alles wat er is gebeurd... Daar ben je in goede handen.’

‘Dat zei Ma ook al.’

Het bleef even stil. Alta beet op de nagel van haar duim. In de boomgaard achter de stallen zong een nachtegaal. Even maar. Toen zweeg hij weer.

‘Ze hebben het er heel moeilijk mee, Emmett. Daar heb jij geen idee van. Je weet niet hoe het is om altijd in angst te zitten. Ze verdienen het om eindelijk rust te krijgen. Dat ben je ze verschuldigd.’

‘Het is toch niet mijn schuld dat ik ziek ben geweest!’

‘Maar wel dat je...’ Ze slaakte een zucht. ‘Nee, daar heb je gelijk in. Zo bedoelde ik het niet. Alleen... we hebben allemaal... Wees

alsjeblijft niet boos. Het is beter zo. Je gaat een ambacht leren.'

'Boekbinden.'

Ze kromp ineen. 'De binder wil jou. Dus blijikbaar...'

'Dus blijikbaar, wát? En waarom wil ze mij? Ze kent me niet eens!' Ik dacht dat Alta iets ging zeggen, maar toen ik opzij keek, staarde ze naar de maan en verried haar blik geen enkele emotie. Haar wangen waren ingevallen, haar gezicht was smaller dan voordat ik ziek werd, de huid onder haar ogen zag grijs, alsof er as over was uitgesmeerd. Ze leek onbereikbaar, een vreemde.

'Ik kom je zo vaak mogelijk opzoeken,' zei ze in plaats van antwoord te geven op mijn vraag.

Ik liet mijn hoofd achterover zakken tegen de ruwe stenen van de muur. 'Ze hebben je omgepraat, hè?'

'Ik heb Pa nog ooit zo gezien. Zo boos.'

'Ik wel. Eén keer. Toen heeft hij me geslagen.'

'Ja, maar toen had je ook wel...' Ze zweeg abrupt.

'Ik was nog maar klein. Dus dat kan jij niet weten. Het was op de dag van de jaarmarkt. Van de Bloesemkermis.'

'O.' Ze ontweek mijn blik. 'Nee, dat herinner ik me niet.'

'Ik had... Er stond een man op de jaarmarkt, met een kraam vol boeken.' In gedachten hoorde ik nóg het gerinkel van de munten in mijn zak. Zes stuivers, in duiten. Een zak vol. Weer voelde ik de bedwelmende vrijheid toen ik ontsnapte aan de anderen. Wat zou ik kopen voor mijn zes stuivers? Ik was langs het vlees en de kippen geslenterd, langs de vis uit Coldwater, langs de balen katoen uit Castleford, ik was even blijven staan bij een kraam met suikergoed en daarna weer doorgeslenterd, toen ik een eindje verderop goud zag glinsteren omgeven door een palet van stralende kleuren. Het stalletje kon nauwelijks een kraam genoemd worden: twee schragen met daarop een plank en daarachter een man met een rusteloze blik in zijn ogen. Zijn koopwaar bestond uit boeken die in hoge stapels lagen opgetast. 'Het was voor het eerst dat ik een boek zag. En ik had geen idee wat het was, waar het voor diende.'

De nieuwsgierige, wantrouwende blik keerde terug in Alta's ogen. 'Bedoel je...'

'Laat ook maar.' Waarom vertelde ik het haar eigenlijk? Ik wilde er niet meer aan denken. Maar het lukte me niet de herinnering uit mijn hoofd te zetten. Dozen, was destijds mijn eerste gedachte geweest. Kleine vergulde en leren dozen om spulletjes in te bewaren, zoals Ma's mooie zilver en Pa's schaakstukken. Rinkelend met de munten was ik ernaartoe gelopen. De man achter de kraam wierp een blik over zijn schouder en om zich heen, toen grijnsde hij. 'Kijk eens aan, wie hebben we daar? Een kleine prins met gouden lokken. Komt u voor een verhaal, jongeheer? Een verhaal over moord of incest, over schande of glorie, over een liefde zo verwoestend dat slechts vergetelheid genade kon brengen, over een duistere daad? Dan bent u bij mij aan het goede adres, jongeheer. Mijn aanbod is het neusje van de zalm. Allemaal ware, aangrijpende verhalen. Gewelddadig, hartstochtelijk, opwindend. Of zoekt u misschien iets vrolijks? Iets grappigs? Dat heb ik ook. Wat ik verkoop, is zeldzaam, jongeheer! Bij mij vindt u wat de mensen kwijt wilden! Wat dacht u hiervan? Jaren geleden gebonden, door een meester-binder in Castleford.'

Ik vond het afschuwelijk dat hij me met 'jongeheer' aansprak, maar toen hij me het boek in handen gaf en het op een willekeurige bladzijde openviel, kon ik me er niet meer van losrukken. Zodra ik de letters en de woorden zag, begreep ik wat het was: een verzameling papieren die in een soort doos aan elkaar vastgemaakt waren en waarin een verhaal werd verteld dat duurde van de eerste tot de laatste bladzijde. 'Hoeveel kost het?'

'Ach, u hebt op uw prille leeftijd al een uitgelezen smaak, jongeheer. Het gaat om een uiterst bijzonder exemplaar, een avonturenverhaal dat de lezer meeslept en overdondert als een cavaleriecharge. Negen stuivers. Of twee boeken voor een shilling.'

Ik wilde dat boek! Ook al wist ik niet waarom. Mijn vingertoppen tintelden. 'Ik heb maar zes stuivers.'

'Nou vooruit, omdat u het bent.' Hij knipte met zijn vingers. De

brede grijns verdween abrupt en toen ik zijn rusteloze blik volgde, zag ik een eindje verderop een groepje mannen die op gedempte toon overlegden.

‘Alstublieft.’ Ik legde mijn duiten in zijn uitgestoken hand.

Hij liet er een vallen, maar nam niet de moeite hem op te rapen. In plaats daarvan bleef hij strak naar het groepje mannen kijken.

‘Dank u wel.’

Triomfantelijk, maar ook met een gevoel van onbehagen, haastte ik me weg met mijn aankoop. Bij het drukke gedeelte van de markt aangekomen, draaide ik me om. Het groepje mannen liep naar de kraam. De boekverkoper was druk bezig zijn handel in een sjofele kar te gooien.

Iets zei me dat ik beter een andere kant op kon kijken. Ik had mijn manchet losgeknoopt en klemde daar het boek tussen, om geen zweterige vingers op de band te krijgen. Zo rende ik naar huis. Daar ging ik in de zon zitten, op de treden naar de schuur – ongestoord, want de anderen waren nog op de jaarmarkt. Geboeid bekeek ik mijn aankoop. Ik had nog nooit zoiets gezien: de leren band was dieprood met een gouden opdruk en zo zacht als de huid aan de binnenkant van mijn arm. Toen ik het boek opensloeg, kwam de geur van schimmel en oud hout me tegemoet, alsof het in geen jaren was ingekeken.

Ik werd er op slag door opgeslokt.

Het verhaal speelde zich af in een legerkamp, ergens in een ver land. Aanvankelijk vond ik het verwarrend, de stoet aan kapiteins, majoors, kolonels, de meningsverschillen over militaire tactieken, de dreiging van een krijgsraad. Maar iets maakte dat ik doorzette. Ik zag alles wat ik las levendig voor me, tot in de kleinste details. Ik hoorde de paarden, ik hoorde het klapperen van tentzeilen in de wind, ik voelde dat mijn hart sneller begon te slaan bij de geur van buskruit... Zo ploeterde ik voort, gefascineerd ondanks mijn verwarring, en geleidelijk aan begreep ik dat de personages in het boek aan de vooravond stonden van een veldslag, waarin de hoofdpersoon

een heldenrol zou spelen. Bij zonsopgang zou hij aan het hoofd zijn manschappen een luisterrijke overwinning tegemoet gaan. Ik voelde zijn opwinding, zijn gespannen verwachting, alsof ik ze aan den lijve ervoer...

‘Wel allemachtig! Wat heb je daar?’

Op slag was de betovering verbroken. Ik vloog instinctief over-eind, knipperde verdwaasd met mijn ogen. Pa! En achter hem zag ik mijn moeder, met Alta op haar heup, en de knechts. Hoe kon het dat ze nu al terug waren? Het was nog veel te vroeg. Hoewel... het begon al te schemeren!

‘Emmett! Ik vroeg wat je daar hebt!’ Hij wachtte niet op antwoord, maar rukte het boek uit mijn handen. Zijn gezicht verhardde. ‘Hoe kom je hieraan?’

Van een man, wilde ik zeggen. Een man op de markt. Hij had er een heleboel en ze zagen eruit als sieradenkistjes van leer en van goud... Maar bij het zien van de dreigende blik in zijn ogen werd mijn keel dichtgesnoerd.

‘Robert? Wat heeft hij daar...’ Ma reikte naar het boek, maar trok abrupt haar hand terug, als door een adder gebeten.

‘Ik gooi het in de haard.’

‘Nee!’ Ma liet Alta van haar heup glijden en greep Pa bij zijn arm. ‘Nee! Dat mag je niet doen!’

‘Het is al oud, Hilda. Ze zijn waarschijnlijk allemaal allang dood.’

‘En toch mag het niet. Je weet maar nooit. Gooi het gewoon weg!’

‘Maar dan vindt een ander het misschien.’

‘Je mag het niet verbranden. Dat weet je.’ Ze keken elkaar aan, hun gezicht stond gespannen. ‘Begraaf het desnoods. Ergens waar niemand het kan vinden.’

Ten slotte knikte Pa. Grimmig, kortaf. Alta kreeg de hik en begon te huilen. Pa duwde een van de knechts het boek in handen. ‘Hier! Doe er iets omheen. Dan geef ik het aan de grafdelver.’ Toen keek hij mij weer aan. ‘Laat ik je nooit meer met een boek betrappen! Is dat duidelijk?’

Ik begreep er niets van. Ik had het boek niet gestolen! Ik had er netjes voor betaald. Toch was het blijkbaar onvergeeflijk wat ik had gedaan. Ik knikte, nog altijd diep onder de indruk van alles wat ik had gelezen. Het was alsof ik uit een andere wereld terugkeerde naar de werkelijkheid.

‘Is dat duidelijk?’ vroeg Pa nogmaals.

Toen gaf hij me een schallende oorvijs.

Laat ik je nooit meer met een boek betrappen.

En nu stuurden ze me naar de binder! Alsof het gevaar waarvoor mijn vader me destijds had gewaarschuwd, was verdrongen door iets anders, iets ergers. Alsof ik nu het gevaar was.

Ik keek opzij. Alta starde naar haar voeten. Nee, ze kon het zich niet herinneren. Mijn ouders waren er nooit meer op teruggekomen. En niemand had me ooit uitgelegd waarom boeken zo iets verschrikkelijks waren. Op school had ik van iemand gehoord dat de oude Lord Kent een complete bibliotheek bezat. Maar toen iedereen begon te gniffelen en met zijn ogen begon te rollen, had ik niet durven vragen waarom dat zo erg was. Tenslotte had ik ook een boek gelezen. Dus als Lord Kent niet deugde, dan gold dat ook voor mij. En dat gevoel van schaamte was er nog steeds, zelfs na al die jaren.

Bovendien was ik bang. Een sluipende, onbestemde angst had bezit van me genomen, als de mist die opsteeg van de rivier. De angst sloeg zijn kille tentakels om me heen en gleed mijn longen in. Ik durfde zelfs niet bij de binder in de buurt te komen. Maar ik had geen keus.

‘Alta...’

‘Ik moet naar binnen.’ Ze sprong overeind. ‘En als ik jou was, zou ik ook naar boven gaan, Em. Je moet je spullen nog pakken en je hebt morgen een lange reis voor de boeg. Welterusten.’ Ze haastte zich weg, frunnikend aan haar vlecht, zodat ik haar gezicht niet kon zien. ‘Tot morgen!’ riep ze bij de deur. Ze keek niet meer achterom en misschien kwam het door de weerkaatsing van de stalmuur dat het zo onoprecht klonk.

Morgen.

Ik keek naar de maan tot de angst me dreigde te overweldigen.
Toen ging ik naar binnen, naar mijn kamer, en begon mijn spullen
te pakken.

II

Vanaf de weg leek het alsof de binderij in brand stond. De ramen weerkaatsten de rode gloed van de ondergaande zon. Onder het donkere rieten dak leek elke ruit een rechthoek van vuur; alleen het ontbreken van geflakker verried dat het maar schijn was. Toch was de gloed zo helder, zo krachtig, dat ik de hitte op mijn huid voelde branden. Er ging een huivering door me heen, alsof ik het beeld eerder had gezien, misschien in een droom.

Ik omklemde de haveloze jutezak op mijn schoot en keek weg. Voor ons lagen de moerassen, vlak en eindeloos in het laatste zonlicht; een glinsterende uitgestrektheid van water en planten, bomen, struiken in groen-, brons- en bruintinten. Ik rook nat gras en zomerhitte die verdampde. Onder de geur van vocht bespeurde ik een smerige, schimmelige stank. De weidse hemel waaruit het licht wegsijpelde, was opmerkelijk en ongewoon bleek. Mijn ogen brandden, mijn hele lijf was een landkaart van pijnlijke schrammen die ik de vorige dag op de akker had opgelopen. Daar had ik nu ook moeten zijn, om te helpen met het binnenhalen van de oogst. In plaats daarvan hobbelden Pa en ik zwijgend voort over de modderige weg vol kuilen en gaten. We hadden de hele dag nog niets gezegd, nadat we al vóór zonsopgang waren vertrokken. En er viel nog steeds niets te zeggen. Woorden kwamen bij me op, maar spat-ten uiteen als bellen moerasgas, die een flauwe smaak van rotting in mijn keel achterlieten.

Nu we over het door hoog gras omzoomde pad naar de binderij reden, wierp ik tersluiks een blik opzij. De stoppels op Pa's gezicht

waren wit van het zout, zijn ogen lagen dieper in hun kassen dan ik me dat van de vorige lente herinnerde. Tijdens mijn ziekte leken ze allemaal ouder te zijn geworden, alsof ik bij het ontwaken ontdekte dat ik jarenlang had geslapen.

Pa bracht de kar tot stilstand. ‘We zijn er.’

Er ging een rilling door me heen. Angst nam bezit van me; de angst dat ik zou moeten braken of dat ik Pa zou smeken me mee terug te nemen. In plaats daarvan greep ik de jutezak en sprong van de kar. Mijn knieën klaptten bijna dubbel toen mijn voeten de grond raakten. Een uitgesleten pad leidde tussen pollen gras naar de voordeur. Ik was hier nog nooit geweest, maar het gerinkel van de bel klonk vertrouwd, alsof ik het al eens in een droom had gehoord. Terwijl ik wachtte tot er werd opengedaan, vastberaden om niet achterom te kijken naar mijn vader, staarde ik zo gespannen naar de deur dat het leek alsof het hout begon te trillen en te zwaaien.

‘Emmett.’ De deur was ineens open. Even zag ik alleen een paar lichtbruine ogen, zo bleek van kleur dat de pupillen huiveringwekkend zwart waren. ‘Welkom.’

Ik slikte. Ze was oud – angstaanjagend oud en mager – en ze had spierwit haar. Door de vele rimpels had haar gezicht iets van een verkreukeld stuk papier. Haar lippen hadden bijna dezelfde kleur als haar wangen. Maar ze was net zo lang als ik, en haar ogen stonden helder. Ze droeg een leren schort, met daaronder mannenkleren: een broek en een hemd met lange mouwen. De hand waarmee ze me wenkte, was mager maar gespierd, de aderen lagen als blauwe strengen op de pezen.

‘Seredith,’ zei ze. ‘Kom binnen.’

Ik aarzelde. Het duurde even voordat ik begreep dat ze zich had voorgesteld.

‘Kom binnen,’ zei ze nogmaals. En toen, met een blik over mijn schouder: ‘Bedankt, Robert.’

Ik had niet gehoord dat Pa van de kar klom, maar toen ik me

omdraaide, stond hij ineens naast me. Hij schraapte zijn keel. ‘We komen gauw langs, Emmett,’ zei hij zacht. ‘Afgesproken?’

‘Pa...’

Hij keek me niet aan, maar schonk de binder een hulpeloze blik. Toen tikte hij aan zijn pet, alsof hij niet wist wat hij anders moest doen, en liep met grote stappen terug naar de kar. Ik riep hem, maar een windvlaag nam de woorden mee en hij draaide zich niet om. Ik zag hem op de bok klauteren, hoorde hem met zijn tong klakken naar de merrie, toen zette de kar zich weer in beweging.

‘Emmett.’ Haar stem dwong me haar weer aan te kijken. ‘Kom binnen,’ zei ze opnieuw.

Ik zag aan haar gezicht dat ze het niet gewend was om iets drie keer te moeten zeggen. ‘Ja.’ Mijn vingers deden pijn, zo krampachtig omklemde ik de zak met mijn spullen. Ze had mijn vader ‘Robert’ genoemd, alsof ze hem kende. Ik zette een stap in de richting van de deur, en toen nog een. Even later stapte ik over de drempel, een donker gelambriseerde gang binnen. Recht voor me liep een trap omhoog. Een staande klok tikte de uren weg. Aan mijn linkerhand zag ik een deur die half openstond, met daarachter een keuken. Althans, dat vermoedde ik. Aan mijn rechterhand gaf een tweede deur toegang tot...

Mijn knieën verslaptten, alsof de pezen waren doorgesneden. De misselijkheid werd erger, verspreidde zich, teisterde mijn ingewanden. Ik voelde me koortsig en tegelijkertijd had ik het ijskoud. Het kostte me de grootste moeite overeind te blijven, want alles om me heen begon te draaien. Ik was hier eerder geweest. Alleen had ik toen niet...

‘Bliksem!’ vloekte de binder. Ze greep me nog net op tijd vast, anders was ik tegen de grond gegaan. ‘Rustig maar, jongen. Rustig ademen.’

‘Ik voel me prima,’ zei ik, bijna trots dat ik zo duidelijk wist te articuleren. Maar ik had het nog niet gezegd of alles werd zwart voor mijn ogen.

Toen ik bijkwam, danste het zonlicht dat door een spleet in de gordijnen naar binnen stroomde, rusteloos over het plafond, alsof het door zacht rimpelend water werd weerkaatst. Over het wit van de gepleisterde muren lag een bleekgroen waas, als bij het vrucht vlees van een appel. Het werd hier en daar ontsierd door vochtplekken bedekt met een dikke laag schimmel. Buiten floot een vogel, telkens en telkens weer, alsof hij een naam riep.

Ik was in het huis van de binder! Op slag bonsde mijn hart in mijn keel en ik schoot met een ruk overeind. Er was niets om bang voor te zijn. Nog niet. Ik was alleen; alleen met het zonlicht op het plafond. Ik spitste mijn oren, luisterde of ik dieren hoorde, de geluiden van een boerenerf, maar er was alleen de zich herhalende roep van de vogel en het zachte fluisteren van de wind in het riet. De verbleekte gordijnen bolden naar binnen, de strook licht over het plafond werd breder. Het beddengoed rook naar lavendel.

Mijn gedachten gingen naar de vorige avond...

Ik liet mijn blik rusten op de muur tegenover me, volgde met mijn ogen de golvende richel van een scheur in het pleisterwerk. Nadat ik was flauwgevallen, herinnerde ik me slechts angst, donkere schaduwen, nachtmerries. In het heldere licht van de nieuwe dag leek het allemaal heel lang geleden, maar de nachtmerries waren afschuwelijk geweest; ze hadden me meegesleurd naar de diepte. Een paar keer had ik me er bijna aan weten te ontworstelen, maar mijn armen en benen voelden als lood en hadden me telkens opnieuw doen wegzinken in een verstikkende duisternis, zwart als pek. Ik proefde nog steeds vaag de smaak van verbrande olie in mijn keel. De nachtmerries waren in geen dagen zo gruwelijk geweest. Een zachte windvlaag streek over mijn armen en bezorgde me kippenvel, dat ik probeerde weg te wrijven. Wat vernederend om flauw te vallen... in de armen van Seredith... Het moest de vermoeidheid van de reis zijn geweest, de pijn in mijn hoofd, het verblindende licht van de zon in mijn ogen, de aanblik van Pa die wegreed zonder ook nog maar één keer om te kijken.

Mijn broek en mijn overhemd hingen over de rugleuning van de enige stoel in de kamer. Ik liet me uit bed glijden en ondanks mijn stijve vingers slaagde ik erin me aan te kleden. Daarbij probeerde ik er niet aan te denken dat Seredith me moest hebben uitgekleet. Gelukkig had ik mijn ondergoed nog aan. Behalve de stoel en het bed stond er een kist aan het voeteneinde van het ledikant, en een tafel bij het raam. De verschoten gordijnen bewogen door de wind. Er hing niets aan de muren, geen schilderijen en zelfs geen spiegel. Daar was ik niet rouwig om. Thuis had ik mijn blik altijd afgewend wanneer ik langs de spiegel in de hal kwam. Hier was ik onzichtbaar, hier kon ik deel uitmaken van de leegte.

Er was geen teken van leven in het huis, maar eenmaal op de overloop hoorde ik de roep van vogels boven het moeras. Beneden in de hal tikte de klok en ergens klonk een dof bonzen. Maar de stilte daaronder was zo diep, zo intens dat het leek alsof de geluiden als kiezelstenen over een ijsvlakte schoten. Een bries streek langs mijn nek en ik keek onwillekeurig over mijn schouder, maar er stond niemand achter me. De schaars gemeubileerde kamer werd even in duisternis gehuld doordat er een wolk voor de zon schoof. Toen werd het weer licht, stralender dan daarvoor, en een hoek van het gordijn klapperde als een vlag in de wind.

Ik kwam in de verleiding terug te gaan en weer in bed te kruipen. Maar dit was nu mijn huis. Hier woonde ik. En ik kon me niet de rest van mijn leven opsluiten in mijn kamer.

De trap kraakte toen ik naar beneden liep. De leuning glom door de vele handen die eroverheen waren gegleden, maar in het zonlicht wervelden dichte stofwolken, en de witte pleisterkalk bladderde van de muren. Het huis was ouder dan onze boerderij, ouder dan ons dorp. Hoeveel binders hadden hier al gewoond? En wanneer de huidige binder, Seredith, stierf... was het huis dan van mij? Ik liep heel langzaam, alsof ik bang was dat de treden het zouden begeven.

Het bonzen hield op. Ik hoorde voetstappen. Een van de deuren in de gang ging open. 'Emmett!' Het was Seredith. Ze vroeg niet of

ik goed had geslapen. ‘Ik ben al aan het werk. Kom verder.’

Ik volgde haar naar de werkplaats. Iets in de manier waarop ze mijn naam zei, trof me onaangenaam. Ik zette mijn kiezen op elkaar. Van nu af aan was zij mijn meester – mijn meesteres. Nee, dat klonk niet goed. Mijn meester – dus ik had geen andere keus dan haar te gehoorzamen.

Bij de deur van de werkplaats bleef ze staan. Even dacht ik dat ze een stap opzij zou doen om mij te laten voorgaan. Maar toen liep ze naar binnen en wikkelde haastig iets in een lap stof; iets wat ik niet mocht zien, veronderstelde ik. ‘Kom binnen.’

Ik stapte over de drempel. De werkplaats was een lage, lang-gerekte ruimte, gedompeld in het zonlicht dat door een rij hoge ramen naar binnen viel. Aan weerskanten stonden werkbanken, met daartussen apparaten en instrumenten die nieuw voor me waren. Ik probeerde het allemaal in me op te nemen - de gehavende glans van oud hout, de scherpe glinstering van een mes, metalen handgrepen, donker van het vet... Maar het was te veel, ik kwam ogen tekort. Helemaal aan de andere kant van de ruimte stond een kachel, de muur eromheen was oker, groen en roestbruin betegeld. Onder het plafond was een draad gespannen waar vellen papier overheen hingen – sommige egaal en warm van kleur, andere met een patroon van stenen, veren of bladeren. Mijn hand ging als vanzelf omhoog. Iets in die vleugels boven mijn hoofd, blauw als de veren van een ijsvogel, raakte me diep vanbinnen.

De binder legde de bundel neer en kwam naar me toe. ‘Satineerpers. Blokpers. Verguldpers. Papierkast – achter je, knaap. In die kast liggen gereedschappen, net als in de kast ernaast. En in de kast dáárnaast ligt de voorraad leer en linnen. Papierresten gaan in die mand. Kwasten staan daar op de plank en de potten met lijm in die kast.’

Ik deed mijn best het allemaal te onthouden, maar het was tevergeefs. Dus ik wachtte gelaten af tot ze klaar was met haar opsomming. Ten slotte nam ze me onderzoekend op. ‘Ga zitten.’

Ik voelde me vreemd. Niet ziek, ook niet bang, maar alsof er diep binnenin me iets ontwaakte, alsof iets zich begon te roeren. De gril-
lige nerf in het hout van de bank deed me denken aan een kaart; een
kaart van een plek die ik kende, een plek waar ik ooit was geweest.

‘Het is een raar gevoel, hè?’

‘Wat?’

Ze keek me aan, met haar ogen tot spleetjes geknepen; ogen die
de kleur hadden van thee met melk; het ene leek bijna wit in het
zonlicht dat op haar gezicht viel. ‘Dit... Alles wat je hier om je heen
ziet. Als je een geboren binder bent – en dat ben je – dan doet het
iets met je.’

Ik wist niet waar ze het over had. Hoewel... iets in de werkplaats
voelde goed; het was zoals het moest zijn. De druk op mijn hart
begon weg te ebbem. Ik was verrast. Het was alsof ik na een hittegolf
kon ruiken dat er regen kwam; alsof ik een glimp opving van mijn
vroegere zelf, voordat ik ziek werd. Ik had heel lang het gevoel gehad
dat ik nergens thuishoorde, maar de zonnige werkplaats, waar het
rook naar leer en lijn, leek me te verwelkomen.

‘Je weet niet veel van boeken, hè?’

‘Nee.’

‘En je denkt dat ik een heks ben.’

‘Ik eh... Nee, natuurlijk n...’

Ze gebaarde me te zwijgen. Er speelde een glimlach om haar
mond.

‘Trek het je niet aan. Ik weet maar al te goed wat de mensen
zeggen. Over mij. Over ons.’

Ik wendde mijn blik af, maar ze deed alsof ze het niet zag.

‘Je ouders hielden boeken altijd ver bij je vandaan, waar of niet?
En je hebt geen idee waarom je hier bent.’

‘U hebt me gevraagd te komen. Tenminste, dat zeiden ze.’

Ze leek me niet te horen. ‘Maak je geen zorgen. Boekbinden is
een ambacht, zoals er zoveel ambachten zijn. En het is een mooi am-
bacht. Zo oud als het alfabet. Zelfs nog ouder. De mensen begrijpen

het niet, maar waarom zouden ze het ook moeten begrijpen?’ Haar gezicht vertrok. ‘Gelukkig ligt de Campagne inmiddels achter ons. Die heb jij niet meegemaakt. Daar ben je te jong voor. En wees daar maar blij om.’

Hoe kon boekbinden ouder zijn dan het alfabet, vroeg ik me af. Seredith staarde voor zich uit, alsof ze mijn aanwezigheid was vergeten. De gekleurde vellen papier aan de draad wiegden zacht heen en weer op een tochtvlaag. Ze knipperde met haar ogen, krabde aan haar kin, toen keek ze mij weer aan. ‘Morgen begint je leertijd. Dan laat ik je de werkplaats opruimen, kwasten schoonmaken, dat soort dingen. En misschien mag je ook al leer dunnen.’

Ik knikte. Het liefst zou ik willen dat ze me nu alleen liet, zodat ik in alle rust kon rondkijken. Al die kleuren, al die kasten met materialen, al dat gereedschap dat ik op mijn hand zou willen wegen. Het leek alsof de werkplaats me toezong, me uitnodigde om nader kennis te maken.

‘Kijk rustig rond, als je dat wil.’

Maar toen ik overeind kwam, gebaarde ze alsof ik iets deed wat niet mocht. ‘Straks. Nog even geduld.’ Ze pakte de bundel weer op en liep naar een deur in de hoek, die ik nog niet eerder had opgemerkt. Er zaten drie sloten op, waarvoor ze drie verschillende sleutels gebruikte. In het donker achter de deur ving ik een glimp op van een trap die naar beneden leidde. Ze legde de bundel op een plank net voorbij de deuropening, keerde zich om en trok de deur achter zich dicht. Opnieuw gebruikte ze de drie sleutels, die ze afschermde met haar lichaam. ‘Daar heb je voorlopig nog niets te zoeken.’

Bedoelde ze het als waarschuwing of als geruststelling?

‘Blijf uit de buurt van alles wat op slot zit. Zolang je je daaraan houdt, komt het allemaal goed met je.’

Ik ademde diep in. Hoewel de werkplaats me nog steeds toezong, was er een schrille klank in de lieflijke melodie geslopen. Onder deze ordelijke, zonnige ruimte leidden steile treden de duisternis in. Ik

was me bewust van die donkere leegte; het leek alsof de vloer begon mee te geven. Even eerder had ik me nog volmaakt veilig gevoeld. Of nee, niet veilig... betoverd, verleid. Maar door de duisternis waarvan ik een glimp had opgevangen, was dat gevoel besmeurd geraakt; het was vergelijkbaar met het moment waarop een droom ontaardde in een nachtmerrie.

‘Je moet je er niet tegen verzetten.’

Dus ze wist het! En het was niet mijn verbeelding die me parten speelde, het was echt! Ik sloeg mijn ogen op, een beetje angstig om haar blik te ontmoeten. Maar ze keek naar buiten, naar het moeras, met haar ogen tot spleetjes geknepen tegen de felle zon. Wat was ze oud! Ik kende niemand die er zo oud uitzag.

Ik kwam overeind. De zon stond nog altijd stralend aan de hemel, maar het licht in de werkplaats leek dof geworden. Mijn gretigheid om alles te bekijken, om de balen stof uit de kast te halen, was verdwenen. Maar ik dwong mezelf op onderzoek uit te gaan. Mijn blik gleed over de naamplaatjes op de kasten, over de koperen knoppen, over een stukje leer dat als een groene tong door een kier van een deur stak. Toen ik langs alle kasten was gelopen, draaide ik me om en begon aan het pad tussen de werkbanken, waar de vloer door talloze voeten kaal was gesleten.

Ten slotte kwam ik bij weer een deur, in de muur aan de andere kant van de betegelde muur en de kachel; hij zag er precies zo uit als de deur die Seredith zo nadrukkelijk op slot had gedaan. Ook deze had drie sloten. De ruimte erachter werd blijkbaar veelvuldig gebruikt, want de vloer was kaal gesleten en er lag nauwelijks stof. Wie kwamen daar? Wat kwamen ze er doen? En wat deed de binder achter die deur?

Duisternis glinsterde in mijn ooghoeken. Iemand fluisterde iets, maar ik kon geen woorden onderscheiden.

‘Rustig maar.’ Seredith stond ineens naast me, zette me op een kruk en legde een hand in mijn nek. ‘Steek je hoofd tussen je knieën.’

‘Dat... dat kan ik niet...’

‘Rustig maar. De misselijkheid gaat vanzelf over.’

Het was geen verbeelding. Dat wist ik zeker. Ik was me bewust van een brandend, onverzadigbaar gevoel; van iets wat niet goed was en me dreigde leeg te zuigen, me te veranderen in iets wat ik niet wilde zijn. Seredith had mijn hoofd tussen mijn knieën gedrukt en dwong me zo te blijven zitten. Geleidelijk aan begon het besef van dreiging weg te ebben. Ik was ziek. Dit was dezelfde angst die me ertoe had gebracht mijn ouders aan te vliegen... Ik zette mijn kiezen op elkaar, vastbesloten er niet aan toe te geven. Als ik me liet gaan...

‘Heel goed! Braaf zo!’

Het waren woorden die niets betekenden. Woorden die me het gevoel gaven dat ik een hond was. Ten slotte richtte ik me op en mijn gezicht vertrok toen het bloed door mijn oren suisde.

‘Voel je je weer wat beter?’

Ik knikte, nog altijd vechtend tegen de bijtende, zurige misselijkheid. Mijn handen schokten, alsof ik aan stuipen leed. Ik balde mijn vuisten, stelde me voor dat ik met messen zou moeten werken, terwijl ik mijn handen niet kon vertrouwen. Dwaasheid! Dat zou me een duim kosten. Ik was te ziek om hier te werken. En toch... ‘Waarom?’ Ik klonk als een jankende hond. ‘Waarom hebt u om mij gevraagd? Waarom wilde u dat ik bij u kwam werken?’

De binder staarde weer naar buiten, recht tegen de zon in.

‘Deed u dat uit medelijden? Had u met me te doen? Die arme Emmett! Ziek in zijn hoofd en daardoor kan hij niet meer op het land werken. Hier is hij in goede handen, hier hoeft niemand hem te zien, hier maakt hij zijn ouders niet langer van streek. Was dat wat u dacht?’

‘Hoe kom je daarbij?’

‘Wat zou het anders kunnen zijn? U kent me niet eens! En waarom zou u voor iemand kiezen die ziek is?’

‘Tja, waarom zou ik voor jou hebben gekozen?’ Haar stem had

een scherpe ondertoon. Toen slaakte ze een zucht. ‘Weet je nog wanneer je ziek werd? Wanneer de koortsaanvallen zijn begonnen?’

‘Volgens mij...’ Ik haalde diep adem in een poging helderheid te scheppen in mijn geheugen. ‘Ik was in Castleford geweest... Toen ik bijkwam, was ik thuis...’ Ik zweeg abrupt, want ik wilde niet aan de gaten in mijn geheugen denken, aan de nachtmerries, de angsten, de plotselinge schokkende momenten van helderheid wanneer ik wist waar ik was... Die hele zomer was een koortsdroom, een door de motten aangevreten tapijt. Ik kon me er nauwelijks iets van herinneren.

‘Hier is het gebeurd, jongen. Je bent hier ziek geworden. En toen is je vader je komen halen. Weet je dat niet meer?’

‘Was dat hier? Nee, daar herinner ik me niets van. Hoe ben ik hier terechtgekomen?’

‘De binderij ligt aan de weg naar Castleford.’ Ze glimlachte vluchtig. ‘Door die koortsaanvallen... zijn je herinneringen aangetaast. Dat is deels waarom je nu zo beroerd voelt.’

‘Ik kan hier niet blijven. Die deuren... met al die sloten... Dat maakt het allemaal nog erger.’

‘Dat gaat over. Echt waar. En dat gaat hier sneller over dan thuis op de boerderij. Hier word je sneller beter, genees je vollediger dan ergens anders.’

Haar stem klonk vreemd, bijna alsof ze zich schaamde. Een nieuwe angst be kroop me. Ik zou hier moeten blijven tot ik beter was. Dat wilde ik niet. Ik wilde hier weg...

Ze keek naar de gesloten deur. ‘In zekere zin denk ik dat ik inderdaad voor jou heb gekozen omdat je ziek bent. Maar anders dan jij denkt, heb ik die keuze niet uit medelijden gemaakt.’

Ze wendde zich abrupt af en werkte zich langs me heen. Stof wervelde op in de lege deuropening. Ik keek ernaar. Het was niet waar wat ze zei. Ze loog. Dat hoorde ik aan haar stem. Ze had wel degelijk medelijden met me.

Misschien had ze toch gelijk. Er was iets in de stilte van het oude huis, in de lage kamers die zich koesterden in het herfstige zonlicht, in de vredige ordelijkheid van de werkplaats, dat de duistere knopen diep binnenin me ontwarde. Naarmate de dagen verstreken en zich aaneenregen tot weken, raakte ik geleidelijk aan vertrouwd met het bindershuis, totdat het niet langer vreemd voelde en de karakteristieke bijzonderheden van mijn nieuwe thuis iets vanzelfsprekends werden: de rimpelende reflecties op het plafond van mijn kamer, de wijkende naden van de lappendeken op mijn bed, het gekraak van elke afzonderlijke traptrede. En in de werkplaats gold hetzelfde: voor de glimmende tegels rond de kachel, het aardse saffraanaroma van de thee, de gladde, glimmende brij van lijm in een glazen pot... De uren verstreken traag, het leven draaide om kleine dingen die zorgden voor vastigheid. Thuis op de boerderij had ik het altijd te druk gehad om oog te hebben voor het gereedschap waar ik mee werkte, voor de manier waarop het was gemaakt. Hier dregde de klok de seconden uit de poel van de dag omhoog alsof het stenen waren, liet ze dan weer vallen en gaf elke rimpeling de ruimte voordat de volgende steen het water raakte.

Het werk dat Seredith me liet doen, was simpel en overzichtelijk. Ze was een goede leermeester, geduldig en met de gave alles duidelijk uit te leggen. Ik leerde schutbladen aanhechten, leer dunnen, ik leerde blinddrukken en handvergulden. Het kan niet anders of mijn bedroevende resultaten moeten haar hebben teleurgesteld – ik verprutste vellen papier door ze aan mijn vingers te lijmen, dunde het leer te diep, waardoor het onbruikbaar werd – maar ze gaf me nooit een uitbrander. Ze zei hoogstens: ‘Weggoaien en opnieuw beginnen.’ Terwijl ik oefende, ging zij een eind wandelen of ze zat op de bank achter me en schreef brieven of maakte bestellijsten die ze meegaf aan de postkar. Wanneer ze in de keuken aan de slag ging, vulde het huis zich met de geur van gebraden vlees en van gebak dat in de oven stond. De rest van het werk deden we samen, en na een hele ochtend geconcentreerd precisiewerk te hebben ge-

daan, was ik blij als ik hout kon hakken of als de wasketel moest worden gevuld. En wanneer vermoeidheid dreigde toe te slaan, zei ik tegen mezelf dat Seredith het vóór mijn komst allemaal alleen had gedaan.

Maar het werk dat ik deed – en trouwens ook het werk dat ik Seredith zag doen – behelsde uitsluitend de voorbereiding, materialen gereedmaken voor gebruik en in mijn geval oefenen met de afwerking. Ik kreeg nooit een boekblok in handen, laat staan een boek. En uiteindelijk, op een avond tijdens het eten, kon ik de vraag niet langer voor me houden. ‘Waar zijn de boeken?’

‘In de kelder,’ luidde het antwoord. ‘Zodra ze klaar zijn, moeten ze zorgvuldig worden weggeborgen, om te voorkomen dat er iets mee gebeurt.’

‘Maar...’ Ik dacht aan de boerderij, waar we zwoegden en sloofden zonder dat het werk ooit afkwam. Ik dacht aan mijn discussies met Pa, omdat ik elke nieuwe uitvinding, elk nieuw stuk gereedschap had willen aanschaffen om onze opbrengst te verhogen. ‘Waarom maken we niet veel meer boeken? Hoe meer we er maken, hoe meer we er kunnen verkopen.’

Ze hief met een ruk haar hoofd op, alsof ze me nijdig van repleik ging dienen. Toen schudde ze haar hoofd. ‘We maken ze niet om ze te verkopen! Boeken verkopen is verkeerd. In dat opzicht hadden je ouders gelijk.’

‘Maar...’

‘Het gaat om het binden. Om het ambacht, om het respect en de zorgvuldigheid waarmee we dat uitoefenen. Wie bij ons komt voor een boek, kan erop vertrouwen dat daar zorgvuldig mee wordt omgegaan. Bovendien is dat boek uitsluitend bestemd voor de persoon in kwestie. Laat dat duidelijk zijn. Het is niet de bedoeling dat anderen zich eraan vergapen.’ Ze slurpte de soep van haar lepel. ‘Er zijn binders bij wie alles draait om geld; binders die hun boeken inderdaad verkopen... Zo’n binder zul jij nooit worden.’

‘Maar... er is hier nog niemand geweest...’ Ik keek haar niet-

begrijpend aan. ‘Wanneer ga ik eindelijk alles wat ik leer, serieus in praktijk brengen? Ik heb nog nooit echt –’

‘Je weet nog lang niet alles. Er valt nog heel veel te leren.’ Ze stond op om brood te pakken. ‘Je moet geduld hebben, Emmett. We mogen vooral niet te hard van stapel lopen. Je bent tenslotte heel erg ziek geweest. Alles op zijn tijd.’

Alles op zijn tijd. Als mijn moeder dat had gezegd, zou ik verachtelijk hebben gesnoven. Nu berustte ik erin, want ik besepte dat ze gelijk had. De nachtmerries werden geleidelijk aan minder, de schaduwen die overdag van alle kanten loerden, trokken zich terug. Soms kon ik uren staan zonder duizelig te worden. Soms waren mijn ogen weer net zo helder als voordat ik ziek was geworden. En na een paar weken kéeek ik niet eens meer naar de vergrendelde deuren in de werkplaats. Van de banken, de persen, het gereedschap ging een troostrijke, kalmerende invloed uit: alles hier was nuttig, alles had zijn eigen plek. Het eindresultaat deed er niet toe; het enige wat telde, was dat een lijmkwast werd gebruikt om te lijmen, een snijmes om te snijden. Wanneer ik de dikte van een stuk leer controleerde – op bepaalde plekken moest het dunner zijn dan een nagel om netjes te kunnen worden gevouwen – en opkeek van het donkere leerschaafsel, besepte ik dat ik hier op mijn plaats was. Ik wist wat er van me werd verwacht en dat deed ik. Ook al was ik nog steeds in opleiding en oefende ik alleen nog maar, ik deed wat ik moest doen en ik kón het! Voor het eerst sinds ik ziek was geworden, voelde ik me weer sterk genoeg om me nuttig te maken.

Natuurlijk miste ik mijn thuis. Ik schreef mijn ouders en mijn zus regelmatig en de brieven die ik terugkreeg, stemden me gelukkig, maar ook verdrietig. Ik had graag bij het oogstmaal willen zijn, en bij het dansen daarna. Of tenminste, dat zou ik vroeger hebben gewild. Voordat... De brief over het oogstmaal las ik keer op keer, maar ten slotte verfrommelde ik hem en staarde ik voorbij de lamp naar de blauwe schemering daarachter, vechtend tegen de brok in mijn keel.

De oude, gezonde Emmett had behoefte gehad aan muziek, lawaai, feestgedruis. Wat ik nu nodig had, was rust, werk, stilte. Dat besefte ik terdege. Toch was de eenzaamheid soms bijna ondraaglijk.

Terwijl de vredige dagen zich aaneenregen, had ik het gevoel dat we op iets wachtten.

Wanneer gebeurde het? Ik was inmiddels een week of twee op de binderij, misschien al een maand, en het gebeurde op de eerste dag die me achteraf nog glashelder voor de geest staat. Op een koude, zonnige ochtend. Ik had uiterst geconcentreerd geoefend met vergulden op wat restjes leer. Het viel niet mee en toen ik bij het verwijderen van de folie de slordige, onregelmatige letters zag die mijn naam vormden, slaakte ik een kreet van frustratie. Terwijl ik met mijn hoofd rolde om de pijnlijke, stijve spieren in mijn nek weer soepel te maken, zag ik een beweging, buiten voor het raam. Ik keek op. De zon verblindde me. Even zag ik slechts een silhouet dat zich aftekende tegen de felle gloed. Ik kneep mijn ogen tot spleetjes. Er stond een jongen voor het raam. Nee, een jongeman. Ongeveer van mijn leeftijd, misschien iets ouder. Hij had donker haar, een bleek, ingevallen gezicht en ogen zo zwart als kolen, waarmee hij me doordringend opnam.

Ik schrok zo dat ik me brandde aan mijn gereedschap. Hoelang stond hij daar al? Hoelang keek hij al naar me met die gitzwar-te knikkers van ogen? Ik legde het gereedschap zorgvuldig weg en vloekte toen ik zag dat mijn handen beefden. Hoe durfde hij! Waar haalde hij het lef vandaan me te begluren!

Ten slotte tikte hij op het glas. Ik keerde hem de rug toe, maar toen ik over mijn schouder keek, stond hij er nog steeds. Hij wees naar de kleine zwarte buitendeur, aan de moeraskant van de binderij. De bedoeling was duidelijk. Hij wilde dat ik hem binnenliet!

Ik stelde me voor dat hij wegzonk in de modder... tot zijn knieën... zijn middel... Het vooruitzicht dat ik met hem zou moeten praten, was ontmoedigend. Sinds mijn komst naar de binderij had ik, behalve Seredith, niemand meer gesproken. Maar dat was niet

het enige. Ik voelde me ook ontmoedigd door zijn blik; die was zo dwingend en doordringend dat het voelde alsof er een vinger heel hard op het bruggetje tussen mijn ogen werd gedrukt. Nog altijd afgewend van het raam veegde ik het leerschaafsel op de grond. Ik deed de restjes bladgoud terug in de kist, draaide de schroef van de verhitte letterhaak los en schudde de letters op de werkbank. Het zou even duren voordat ze voldoende waren afgekoeld om ze in de letterbak weg te bergen. Een spatie viel in de vorm van een kleine messing splinter op de grond.

Ik bukte om het stukje metaal op te rapen en toen ik weer over-eind kwam, had de donkere gedaante voor het raam zich nog steeds niet bewogen. Met mijn verbrande vinger in mijn mond berustte ik in mijn nederlaag.

De achterdeur klemde, doordat hij was uitgezet door het vocht. Toen ik hem eindelijk open wist te krijgen, bonsde mijn hart van de inspanning. De jongeman en ik keken elkaar aan. ‘Wat kom je doen?’ vroeg ik ten slotte. Een domme vraag. Hij zag er niet uit als een leverancier met een bestelling, en een bekende van Seredith, die voor de gezelligheid langskwam, was hij ook niet.

‘Ik...’ Hij wendde zijn blik af. Achter hem glansde het moeras als een oude spiegel: dof en gevlekt, maar nog wel bruikbaar. Toen hij me weer aankeek lag er een vastberaden trek om zijn mond. ‘Ik kom voor de binder.’

Het liefst had ik de deur in zijn gezicht dichtgegooid. Maar hij was een klant, de eerste sinds mijn komst. Dus ik deed een stap naar achteren en zwaaide de deur verder open.

‘Bedankt.’ Het klonk gespannen en hij bleef in de deuropening staan, alsof hij bang was dat zijn kleren vies zouden worden wanneer hij langs me liep. Ik ging terug naar mijn werkbank. Nu ik hem had binnengelaten, zat mijn taak als leerling erop. Hij kon op de bel drukken of hij kon Seredith gewoon roepen. Ik was niet van plan voor hem mijn werk nog langer te onderbreken. Dan zou hij zich eerst moeten verontschuldigen, zowel voor het feit dat hij me

had gestoord als voor het ongepaste gegluur.

Ik hoorde dat hij me na een korte aarzeling achterna kwam.

Bij mijn werkbank gekomen, wreef ik over de letters in de hoop dat het resultaat daardoor beter zou worden. Mijn gereedschap was bij de tweede poging te heet geweest of ik had het te lang op het leer gedrukt. Daardoor was de omtrek van de letters uitgelopen. De derde poging was iets beter geslaagd, ook al had ik daarbij niet gelijkmatig genoeg druk uitgeoefend. Ik voelde een kille tochtvlaag toen hij de deur dichttrok, gevolgd door zachte voetstappen. Even later stond hij achter me. Hoewel ik hem nauwelijks had aangekeken, zag ik zijn gezicht nog duidelijk voor me, alsof het in het raam werd weerspiegeld: bleek, met ingevallen wangen en roodomrande ogen. Het gezicht van een stervende; een gezicht waarvan iedereen zich zou afkeren.

‘Emmett?’

Ik dacht dat mijn hart stilstond. Hoe wist hij mijn naam?

Maar ineens begreep ik het. Hij had de belettering gezien: EMMETT FARMER. Ik griste het stuk leer van de werkbank en draaide het om. Maar het was al te laat. Hij schonk me een scheve, wezenloze glimlach, alsof hij er trots op was dat hij mijn naam had gezien, alsof hij ervan genoot om te zien hoe ik ineenkromp.

Ik zag dat hij iets wilde zeggen, maar ik was hem voor. ‘Ik weet niet of de binder op dit moment opdrachten aanneemt.’

Hij bleef me aankijken, nog altijd met die merkwaaardige glimlach, mat en gretig tegelijk.

‘En ze verkoopt geen boeken,’ voegde ik eraan toe.

‘Hoelang ben je hier al?’

‘Sinds de oogsttijd.’ Het ging hem niets aan. Waarom gaf ik dan antwoord? Misschien in de hoop dat hij me daarna met rust zou laten.

‘Ben je bij haar in de leer?’

‘Ja.’

Hij liet zijn blik door de werkplaats gaan, toen keek hij weer naar mij. De trage, doelbewuste manier waarop hij zijn ogen de kost gaf,

duidde op meer dan ordinaire nieuwsgierigheid. ‘Is het... een goed leven? In het moeras? Ver van de bewoonde wereld? Met de binder als enig gezelschap?’ Er klonk een zweem van minachting door in zijn stem.

De zware branderige geur van het gereedschap op de kachel bezorgde me hoofdpijn. Ik reikte naar de kleinste pen: een complexe figuur die in bladgoud nooit goed tot zijn recht kwam. Hoe zou het voelen als ik die op de rug van mijn hand drukte? Of van zijn hand?

‘Emmett...’ Het klonk grimmig, alsof hij me vervloekte.

Ik legde de pen neer en pakte een nieuw stuk leer. ‘Ik moet weer aan het werk.’

‘O, neem me niet kwalijk.’

Het werd stil. Ik sneed een vierkant uit het leer en spande dat op een stuk hout. Hij sloeg me gade. Ik sneed mezelf bijna in mijn duim. Het leek alsof mijn vingers met onzichtbare draden aan elkaar gebonden waren. Ten slotte draaide ik me naar hem om. ‘Wil je dat ik Seredith haal? De binder?’

‘Ik eh... Nee, nog niet. Nog even niet.’

Hij was bang. Het besef verraste me en even vergat ik mijn wrok. Hij was doodsbang. En diepongelukkig. Wanhopig zelfs. Ik kon zijn angst ruiken, alsof hij koorts had. Toch voelde ik geen medelijden, want behalve angst zag ik nog iets in zijn blik: haat. Hij keek me aan alsof hij me haatte.

‘Ze wilden niet dat ik naar de binder ging,’ vertelde hij. ‘Of eigenlijk alleen mijn vader. Die wilde het niet. Binden is voor anderen, beweert hij. Mensen zoals wij doen dat niet. Als hij wist dat ik hier ben...’ Hij vertrok zijn gezicht. ‘Maar tegen de tijd dat ik weer thuis ben, is het te laat. Ik ben niet bang dat hij me zal straffen. Dat zou getuigen van onbeschaamdheid...’

Ik zweeg, want ik weigerde me af te vragen wat hij bedoelde.

‘Ik wist het niet zeker. Ik dacht eigenlijk...’ Hij schraapte zijn keel. ‘Ik hoorde dat ze jou had gekozen en toen besloot ik om hierheen te komen en... Ik dacht dat ik het niet echt wilde... totdat ik jou zag...’

‘Mij?’

Hij haalde diep adem en veegde een stofje van de boekenpers. Zijn wijsvinger trilde, de pulserende ader in zijn hals verried zijn hartslag. Hij lachte, maar het klonk niet vrolijk. ‘Het kan je niet schelen, hè? En dat begrijp ik. Je hebt geen idee wie ik ben.’

‘Nee, dat klopt.’

‘Emmett... kijk me aan!’ riep hij haperend. ‘Kijk me aan! Toe! Al is het maar heel even. Ik begrijp niet –’

Ik had het gevoel dat ik bewoog, dat de wereld in oogverblindende vaart aan me voorbijtrok, dat wat hij zei door de stroom werd meegesleurd. Ik knipperde met mijn ogen, probeerde me staande te houden, maar een misselijkmakende draaikolk tilde me op en trok me wervelend met zich mee. Hij praatte door, maar de woorden dansten langs me heen en verdwenen. Ongehoord.

‘Wat moet dit voorstellen?’ De stem van Seredith kapte hem af.

Hij keerde zich met een ruk naar haar toe. Er kroop een blos over zijn wangen naar zijn voorhoofd. ‘Ik kom voor een binding.’

‘Wat doe je in de werkplaats? Emmett, je had me moeten roepen.’

Ik probeerde de misselijkheid onder controle te krijgen. ‘Ik dacht...’

‘Emmett kan er niets aan doen. Het is mijn schuld. Lucian Darnay is de naam. Ik heb u een brief gestuurd.’

‘Lucian Darnay.’ Seredith fronste haar wenkbrauwen. Er verscheen een merkwaardige, wantrouwende uitdrukking op haar gezicht. ‘En hoelang heb je met Em– mijn leerling gesproken? Ach, laat ook maar.’ Haar blik ging naar mij. ‘Emmett?’ Haar stem klonk zachter. ‘Is alles... goed met je?’

De schaduwen wervelden om me heen, verduisterden de hoeken van mijn gezichtsveld, maar ik knikte.

‘Akkoord. Komt u dan maar mee, meneer Darnay.’

‘Dank u wel,’ zei hij. Maar hij verroerde zich niet. Ik was me bewust van de wanhoop die in duistere golven van hem af straalde.

‘Kom!’ zei Seredith nogmaals en ten slotte draaide hij zich naar haar om. Ze haalde haar sleutels tevoorschijn en maakte de sloten

van de deur aan het eind van de werkplaats open. Terwijl ze dat deed, bleef ze strak naar mij kijken.

De deur zwaaide open. Ik hield mijn adem in. Wat had ik verwacht? Ik had geen idee, maar ik ving een glimp op van een geschuurde houten tafel, twee stoelen, een wazig vierkant van zonlicht op de grond. Ik had opgelucht moeten zijn, maar het was alsof een scherpe klauw zich om mijn hart sloot. Het zag er allemaal keurig uit, ordelijk, bijna kil... en toch...

‘Gaat u maar vast zitten, meneer Darnay. Ik kom zo bij u.’

Hij ademde diep in. Toen keek hij nog een laatste keer naar me om. Het vuur in zijn blik was ondoorgrondelijk, een raadsel. Daarop rechtte hij zijn rug en hij liep het vertrek binnen. Terwijl hij ging zitten, hield hij zijn rug kaarsrecht, alsof hij uit alle macht probeerde niet te beven.

‘Emmett, voel je je wel goed? Hij had je nooit mogen...’ Ze nam me onderzoekend op, maar mijn gezicht bleef uitdrukingsloos. ‘Ga even liggen.’

‘Ik voel me prima.’

‘Ga dan maar naar de keuken om stijfjel te maken.’ Ze volgde me met haar blik toen ik de werkplaats uit liep. Ik moest me inspannen om niet te wankelen. Zware vleugels klapperden om me heen, en ik kon nauwelijks zien waar ik mijn voeten neerzette. Die kamer, die stille kleine kamer...

Ik ging op de trap zitten. Het licht viel in zilveren spijlen op de houten vloer. De vorm deed me ergens aan denken – aan nachtmerries die ik me slechts vaag herinnerde, aan het gezicht van Lucian Darnay, wazig, met die hongerige, zwarte ogen. De duisternis bleef als mist om me heen hangen, maar er was een nieuw element aan toegevoegd: een vluchtige glinstering, als van scherpe tanden. Ondraaglijk scherp. Het was geen haat wat ik daarin herkende. Maar wat het ook mocht zijn, het zou me zonder aarzelen aan stukken scheuren als het de kans kreeg.

Toen omhulde het me, en ik verloor het bewustzijn.